

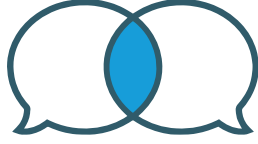
BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

HAZİRAN 2022

**EKONOMİYE YÖN
VEREN ATIŞTIRMALIK:
KURUYEMİŞ**

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

**EKONOMİYE
YÖN VEREN
ATIŞTIRMALIK:
KURUYEMİŞ**

HAZİRAN 2022

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“Ekonomiye Yön Veren Atıştırmalık: Kuruyemiş”

Genel Koordinatör
Şule KARADENİZ

Koordinatör
İsmail ŞEN

Yayın Kurulu:
Ahmet Yirmibeşoğlu, Denizhan Dere,
Hakan Kopuz, Kenan Dumanlı,
Sabahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Tümer Topal

Tasarım
Gökhan YILDIRIM

ISBN
978-605-70302-7-6

Nisan, 2023

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

Başkan Sunuş	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Çetin Topaloğlu İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi	10
Bilal Bilen Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve Kuruyemiş Meslek Komitesi Başkanı	13
Sebahattin Aslantürk Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı	17
Murat Yıldırım Tüm Kuruyemiş Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı	22
Ömer R. Ergüder Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı	25
Tayfun Erpek Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı	29
Kapanış	33
Basın Yansımaları	36

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK
İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBAT'TA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVİ
ZEYTİN

DÜNÜ BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATIŞTIRMALIK:
KURUYEMİŞ

BAKLAGİL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU
MAMULLERİ

BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DIŞI TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârîka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğin kıvılcımı, fikirlerin çatışmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartışma ortamının, gerçeğin ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluşulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkış nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüşmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler Buluşuyor” etkinliğimizde iş ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Toplantılarımız, sanal ortamda gerçekleşecek ve sonuçları kamuoyu ve ilgililerle paylaşılacak. Sektörlerimize, iş dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle altıncı toplantımız olan “Ekonomiye Yön Veren Atıştırmalık Kuruyemiş”in sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

Ali KOPUZ

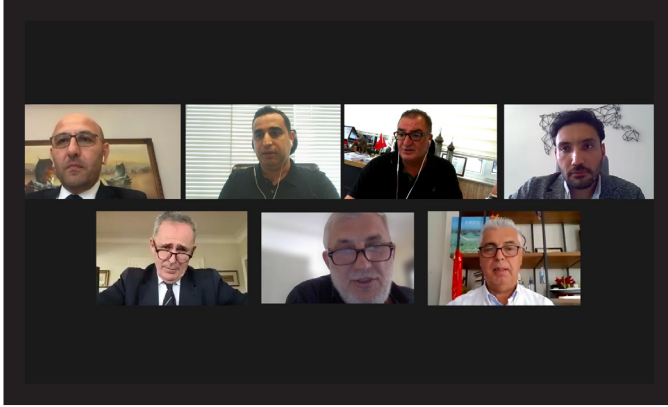
İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor

Ekonomiye Yön Veren Atıştırmalık: Kuruyemiş

TOPLANTI TARİHİ 16 HAZİRAN 2022 / 14.30

KATILIMCILAR

- **Çetin Topaloğlu** İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi
- **Bilal Bilen** Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve Kuruyemiş Meslek Komitesi Başkanı
- **Sebahattin Aslantürk** Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı
- **Murat Yıldırım** Tüm Kuruyemiş Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı
- **Ömer R. Ergüder** Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı
- **Tayfun Erpek** Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı

Celal Toprak: Açılış konuşması için Sayın Çetin Topaloğlu'na sözü vermek istiyorum. İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi. Buyurun efendim söz sizin.

Çetin Topaloğlu

İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Üyesi

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu

Sayın TBMM Tarım Köy İşleri Komisyonu Başkanı, Ticaret Borsalarımızın, Derneklerimizin ve Kooperatiflerimizin kıymetli Başkanları, Değerli Meclis Üyelerim, sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum. “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantı serisinin altıncısı olan, “Ekonomiye Yön Veren Atıştırmalık: Kuruyemiş” toplantımıza hoş geldiniz.

Daha önce sırasıyla hububat, süt ve süt ürünleri, zeytin ve zeytinyağı, bal ve hububat sektörlerini masaya yatırmıştık. Akabinde de Kamu otoritesinden, akademisyenlerimizden ve sektör temsilcilerimizden çok değerli geri dönüşler aldık. Bugün de, Kuruyemiş Sektörünü enine boyuna ele alacağız.

Son 10 yılda ağaçta yetişen kuruyemişlerde küresel üretim yukarı yönlü bir seyir izledi. Böylelikle 5,1 milyon tonun üzerine çıktı. Dünya üzerinde kuruyemiş üretimi 2021-2022 sezonunda önceki sezona göre %6 düşüş gösterdi. Ancak 10 yıl öncesine göre %50 artmış durumda. Fıstıkta ise 2021-2022 sezonunda üretimin 50 milyon tonun üzerin-

de olduğu biliniyor. Bu seviye bir önceki sezonun %2 altında. Ancak 2012-2013 sezonlarından %35 daha yüksek olduğu tahmin ediliyor. Yani bu verilerden de anlaşılacağı üzere uzun vadeli üretimin dünya genelinde arttığına şahit oluyoruz. Bunda son yıllarda sağlıkta yiyecek ve atıştırmalık sektörünün doğru pazarlanması ve bitki bazlı beslenmenin önemsenmesinin de pay sahibi olduğu düşünülüyor. Bu trendi göz önünde bulundurup kendi adımıza bir uyarı niteliğinde kabul edebiliriz. Zira her ne kadar ağaçta yetişen kuruyemişlerin üretiminde ABD'nin hemen arkasından Türkiye'ye geliyor olsa da böyle bir trend varken bu seviyeleri getirmek bizi mutlu etmez. Çünkü ülkemizin coğrafyası ve iklimi birçok kuruyemiş türü açısından biçilmiş kaftandır. Ancak bazı tarımsal ürünler gibi kuruyemiş sektöründe de iki ana sorunumuz var; Üretimde verimlilik ve kalite, pazarlamada katma değer. Üretimde sorunlarımızın kaynağında geleneksel tarım yöntemleri var. Eğitimsizlik, yanlış ilaç ve gübre kullanımı, bakımların standart dışı ürünler ile yapılması, üretimde süreklilik ve istikrar sağlamaması gibi sorunların hepsinin kaynağı geleneksel yöntemlerdir. Pazarlamadaki sorunlarımızın kaynağında ise kültürel kodlarımızdan ülkemizin yapısal ekonomik sorunlarına kadar birçok neden var. Bir ürünün katma değerini arttırmak için yapılması gereken öncelikle vizyon, iş birliği ve yatırımdır. Ne yazık ki bu konularda gereğince hızlı ve etkin adımlar atamıyoruz. Ürünlerimiz bu nedenle ham ve dökme olarak ihraç ediyor. Yurt dışında da işlenerek katma değerli hale geliyor. Dünyanın açık ara lider üreticisi olmamıza rağmen Türkiye olarak fındıktan elde ettiğimiz gelirin daha fazlasını başka ülkeler kazanıyor.

Devletimiz tarımın üretiminin farkında ve çeşitli alanlarda sürekli bir destek politikası var. Bu desteklere ek olarak katma değerli ürünlere de ayrı desteklerin uygulanması gerektiğine inanıyorum. İstanbul tarım üretiminde kısıtlı imkanları sahip bir şehir ve bu durum kuruyemiş için de geçerli. Fakat satış, tüketim ve pazarlama denince akla ilk gelen

şehir İstanbul oluyor. Avrupa pazarlarına yakınlığı ve ulaşım alanındaki avantajları sebebiyle ticarete ön plana çıkmaktadır.

Pandemi sürecinde sokağa çıkma yasağından dolayı kuruyemişçiler de dükkanlarını açamıyorlardı. 15.05.2020 tarihinde komitemizde aldığımız kararı, borsamız yönetim kurulu vasıtasıyla TOBB ile bakanlıklara iletildi. Yapılan girişimler sonucunda kuruyemişçilerin de kasap, market ve bakkallarla birlikte açık kalması sağlandı. Ambalajlı kuruyemiş ve kuru meyve paketlerinde son kullanma tarihinin yanında ürünün mahsul yılının da yazılmasının zorunlu hale getirilmesini talep ettik. Amacımız tüketicinin hangi ürünü tükettiğini şeffaf bir şekilde öğrenmesi içindir.

Yüksek gümrük vergisi nedeniyle ülkeye illegal yollardan giren kaju, badem ve cevizdeki kayıt dışılığın önüne geçilmesi için çalışmalar yaptık. Bugünlerde bütün dünyayı etkisi altına alan ekonomik kriz sebebiyle artan üretim ve nakliye masrafları her sektörü olduğu gibi bizim sektörümüzü de olumsuz etkilemektedir. Bunun önüne geçmek için gerekli çalışmaların yapılması ve krizin etkilerinin minimuma indirilmesi tek dileğimizdir. Ülke olarak en büyük avantajımız genç ve tüketen bir topluma sahip olmamızdır. Nitelikli ihracata ihtiyacımızın en çok olduğu bu dönemde sektörümüze verilen hiçbir destek karşılıksız kalmayacaktır. Toplantımızın kuruyemiş sektörü ve ülkemiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Celal Toprak: Çetin Bey çok teşekkür ediyorum. Güzel bir açılış oldu. Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve Kuruyemiş Meslek Komitesi Başkanı Bilal Bey'e söz verelim kısa bir giriş yapsın. Hem olaya girsin hem de sonra Sabahattin Bey ile devam edelim.

Bilal Bilen

Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve
Kuruyemiş Meslek Komitesi Başkanı

Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve Kuruyemiş Meslek Komitesi Başkanı Bilal Bilen

Öncelikle herkese merhaba, bütün katılımcıları saygıyla selamlıyorum. Elif Hanım da değindi, güncel bir konu. Geçenlerde kamuoyuna yansıdı. BAKTAT (Baklava ve Tatlı Üreticiler Derneği)'nin yapmış olduğu açıklamaya değinmek istiyorum. Açıklama şu şekildeydi:

“Baklava fiyatlarına zam yapılıyor ve zam yapılmasındaki temel gerekçe Antep fıstığı fiyatlarının arttırılmasıdır.” Arttırılma gerekçesi olarak da bunun stokçuluk ile bağlantılı olduğu yönünde BAKTAT Derneği Başkanı bu şekilde bir açıklama yaptı. Tabii biz bu açıklama yapılma-dan evvel kendisinden şunu beklerdik. Bizimle, sektörün ileri gelenle-riyle keşke bir kontağa geçilseydi ve meselenin özünü dinleseydi. Ben şu şekilde aydınlatmak istiyorum sizleri. Bunu yeni yaşamıyoruz. Bu olay son on yıldır var. Baklavaya zam yapmak isteyenler enteresan şe-kilde hep Antep fıstığındaki fiyat artışını bekliyorlar. Burada olay şu: Antep fıstığında fiyat artışı var mı, var. Gerekçeleri ne? Buna değinme-miz lazım.

Bir defa ürün ciddi anlamda dünya pazarında talep görüyor. İhracata gidiyor. Bu sadece bu yıla özgü bir durum değil. Son 6-7 yıldır her ne kadar bir fındık kadar olmasa da artık Antep fıstığı da artık dünyada ciddi bir ihracat ürünü.

Diğer bir konu, döviz kurları... Bir ürünün dünyadaki değerini belirleyen şey, sizin iç tüketiminiz iç talep dengeniz ya da yerli paranız değildir. Bu bir emtia ve uluslararası piyasalarda talep görüyor. İhracatçı ve üretici olarak tek oyuncu da değilsiniz. İran ve ABD sizin en büyük rakipleriniz.

Durum böyle olunca bizler Gaziantep Ticaret Odası – Borsası olarak basına biz bu demeçleri verdik. Baklava fiyatlarının artışının Antep fıstığı ile ilişkili olmadığını somutlaştırarak açıkladık. Baklavanın hammaddelerinden olan şekerin son bir yıl içerisinde büyük bir yükseliş yaşadığını, sade yağ olarak adlandırdığımız tereyağı ve un da aynı şekilde bir yükselişte. Bunun yanı sıra işçilik giderleri, kira bedelleri, enflasyon kavramını çok ciddi düzeyde hem ülkemizde hem dünyada sıkıntılı boyutta. Bunlardan bahsetmeyip sadece Antep fıstığından bahsediyoruz.

Diğer bir sıkıntılı durum şu: Bu konular tartışıldığında birinci sınıf fıstığının fiyatı 400 ile 450 lira arasındayken şimdi ise 350 lira civarında. Peki, baklava yapıldı. Zammı gerçekleştirdik. Ürünü satıyoruz. Şu anda aradan 1 ay geçmedi, fiyatlar düştü. Baklava fiyatlarında ise herhangi bir düşüş olmadı. Geçtiğimiz on yılda oldu mu bu? Olmadı.

Daha enteresan bir şey: Cevizi hepimiz biliyoruz. Benim de çalıştığım kalemlerden bir tanesi. Ben Antep fıstığının dışında Çetin Bey biliyor, aynı zamanda ithalatçınız biz. Hem kajuda hem bademde hem cevizde. Şimdi cevizle Antep fıstığının fiyatı tam 3 kat. Hatta daha fazla... Peki, baklavalı cevizle fıstıklının fiyatı arasında farkı olması gerekmez mi

aynı şekilde? Peki, var mı? Maalesef. Bulamazsınız, göremezsiniz. Yani kaliteli bir imalat yapan yerden bahsediyoruz tabii ki. Merdiven altı bir imalattan bahsetmiyoruz.

Bir diğer konu, baklavacılar tüccarları Antep fıstığını stokçuluk yapmakla suçluyor da enteresan olan şu, maalesef ülkemizde belli başlı baklavacılar buna Antep'tekiler de dâhil, hiçbiri yani hiçbiri dersek belki insafsızca davranabiliriz ama yüzde 90'ı diyelim biz buna. Bizim bu işe yatırım yapan, istihdam sağlayan, vergi ödeyen, kurumsallaşan, ihracat yapan firmalardan alışveriş yapmıyorlar.

Ülkenin birçok yerinde baklavacılar ürünü daha ucuza alabilmek adına kayıt dışı çalışan insanlardan ürünü almayı tercih ediyorlar.

Şimdi bununla ilgili olarak elbette ki baklavacılar tatlıcılar bizim için çok önemli Türkiye kültürü olarak endüstriyel ürün daha önemli. Burada Antep fıstığı fiyatlarının yükselmesinde en büyük sıkıntıyı yaşayan grup ise bu işin tüccarları, ihracatçıları ve üreticileridir. Bunun sebebi ise ürünleri için yüksek taahhülle anlaşmalar yapıldıktan sonra fiyat yükselişinin olmasıyla zarar ediyorlar.

Celal Toprak: Doğru haklısınız. Bilal Bey burada bir virgül koyalım. Belki sorular da gelecektir size. Çok önemli bir... İşte biz tam da bunu yapmak istiyoruz. Herkesin birbiriyle görüşlerini paylaşmasını sağlamaya çalışıyoruz. Bu anlamda bu girişiniz ve yaptığınız açıklamaları çok önemsiyoruz.

Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve Kuruyemiş Meslek Komitesi Başkanı Bilal Bilen

Bu arada özür diliyorum, kesiyorum. Elif Hanım konuşmanın başında "BAKTAT Yönetim Kurulu Başkanı ile ilgili sorularım olacak" demişti. Soruları olursa alabiliriz eğer vaktimiz olursa tabii ki.

Celal Toprak: Tabii, tabii. O tür sorular gelirse sizlerle paylaşacağız yoksa da bizim gazeteci arkadaşlarımızın zaten çok sayıda sorusu var size. Belki sizin sözlerinizi tamamlayacaktır. Murat Yıldırım’a sözü vereceğim biraz sonra ama öncelikle Sebahattin Bey fındık konusunda... Sizin gıyabınızda konuştuk Sebahattin Bey, Çetin Bey ile kulağınızı çınlattık. Dedim ki: Çetin Bey fındığı çok iyi biliyorsunuz. Dedi ki: “Sebahattin Bey varken benim konuşmam doğru olmaz. O bu işi en iyi bilenlerden.” Ben sizi Trabzonlu meslektaşlarıma sordum, “Demiryolunu mutlaka anlatır” dediler. Buyurun söz sizin efendim.

Sebahattin Aslantürk

Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı

Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı Sebahattin Aslantürk:

Estağfurullah. Hocam çok teşekkür ediyorum. İstanbul Ticaret Borsasına da böyle bir organizasyondan dolayı teşekkür ediyorum. Dünyanın en büyük tarımsal üretimi ve ihracatı fındıktan yapılıyor. Yaklaşık 740.000 hektarlık bir alanda üretimimiz var. Dünyadaki toplam üretim içerisinde %65 civarında bir paya sahip bu üretim miktarı ama özellikle üretimde verimsizlikten kaynaklı Türk tarımında ciddi bir problem var.

740.000 hektarlık alanda üretim yapıp 700.000 tonun altında sonuç alınması iyi değil. Bu durum dünya ortalamalarının neredeyse %2,5 kat altında olduğu görünüyor. Bunun için örnek bahçeler oluşturduk ve buradan elde ettiğimiz sonuçlar son derece olumlu yönde gelişti. Dönümde ortalama 500 kiloluk üretim iddia ediyoruz. Bugünkü üretimimizin neredeyse 5-6 katı oluyor.

Bırakın öyle olmasın, iki katına çıkarsak bugün iki milyar doların bir miktar üzerinde olan ihracatımızı 4 milyar ve üzerine çıkarmamız mümkün. Sadece bu fındıktaysa, diğer tarımsal ürünleri de işin içine

kattığımızda bugün 20 milyar dolar civarında olan tarımsal ihracatımızı demek ki en az 40-60 milyara çıkarmamız mümkün.

Gelelim fındığa özel duruma. Ben dört ana başlık altında sorunlar ve çözüm önerilerini topladım. Bunlardan birisi üretim ile alakalı problemler. Özellikle Giresun, Ordu, Trabzon gibi Orta ve Doğu Karadeniz bölgesinde fındık ağaçlarının yaşlanması, verimsizlikteki en önemli etkenlerden biri. Bundan dolayı sertifikalı fidan yetiştiricilerine ağırlık verip hem iklimsel değişime bağlı olarak ilkbaharın erkenci donlarından etkilenmeyen ve diğer hastalıklara dayanıklı çeşit üzerinde durulup bu bölgelerdeki yapıyı acilen değiştirmemiz gerekecek.

Ayrıca bugüne kadar uygulanan alan bazlı desteklerin sonuç odaklı olmadığı, bunun yerine bahçeyi yenilemesi vb. bahçenin verim ve kalitesine yönelik yapılabilecek modelde bir destekleme modeline geçilmesi elzem durumda. Biz geçen hafta Bakan ile yaptığımız görüşmede de bunu dile getirmiştik.

Bir de miras hukukuna bağlı, arazilerin aşırı parçalanmış olması da verim ve kaliteyi etkileyen en büyük faktörlerin başında geliyor. Bir an önce devletin arazi bütünleştirmesi, toplulaştırma ya da kiralama modelleri gibi teşviklerle fındık üreticiliğinin gerçek anlamda yapıldığı bir ortamın oluşturulması gerekmektedir. Makineli yani modern tarım uygulamaları fındık bahçelerine de toplama ve harmanlama gibi alanlarda da acilen uygulanma ve teşvik kapsamında ön planda tutulmalıdır.

Artık fındıkta “Karadeniz Bölgesi çok yağış alan bir bölge o yüzden sulamaya gerek yok” ifadeleri son yıllardaki iklim değişikliğinden kaynaklı fındık rekolteletlerinin olumsuz etkilenmesi ile fındıkta da sulu tarıma geçilmesi gerekliliğini ortaya koydu. O yüzden bir an önce bu yöndeki imkanlar da sonuna kadar uygulanmalı. İyi tarım uygulamaları iyice yaygınlaştırılmalı bundan sonrasında.

Rekolte, tarım il müdürlükleri marifetleriyle bugüne kadar sivil toplum örgütlerinin de içinde olduğu bir yapıda kısmen amatör bir şekilde yapılıyordu. Bunun bir an önce önüne geçilmeli. Bu artık profesyonel ellere teslim edilmelidir ki hesap verilebilecek bir yapı olsun. Ayrıca 12 ay boyunca saha gözlemlenmeli. Çünkü son dönemlerde istilacı böcek sayısı her geçen yıl artıyor ve bunların verdiği kayıplar, sizin yerli böceklerin verdiği kayıplara göre çok daha büyük boyutta. En son kahverengi kokarcada bunu gördük. Allah'tan bu yıl bu tür zararlı böceklerin miktarı son derece az ama mutlaka dediğim gibi rekolte ve saha çalışmaları profesyonel bir ekip tarafından yapılmalı.

Verim ve kaliteyi arttırmak için budama, gübreleme, yabancı otla ve hasarla mücadele ve hasat öncesi sonrası yapılacak işle ilgili uzmanlar yetişmesi için bir altyapı oluşturulmalıdır. Dediğim gibi mevcut uygulanan teşvik modeli verim ve kaliteye yönelik olmalı.

En son olarak da üretici ayağında üretici adına hareket eden sivil toplum örgütlerinin bilgi ve donanımına sahip hale getirilmesi gerekmektedir.

Fındık hasat ve depolamayla da ilgili problemler var. Artık lisanslı depoculuk hızlı bir şekilde tüm bölgeyi kapsayacak hale gelmeli ki fındık ile ilgili ticareti bizim 1 yıldan, 2-3 senelere çıkarmamız gerekiyor çünkü şu anda fındık bölgesinde bu işle iştigal eden sanayicimize aslında yaptıkları işe göre baktığımız zaman çok sanayici gözüyle de bakamayacağımız ortada. Çünkü üç gün sonrasını görebilmek ile 3 yıl sonrasını görmek arasında dağlar kadar fark var. Bunun mutlaka bir an önce devreye alınması gerekiyor. Fındık çotanaklarının patozların arkasında olan yaklaşık 150-170 bin ton civarında bu miktar. Bunun tekrar bahçe ile buluşmasını sağlayacak teknikler geliştirilip gübre olarak kullanılması sağlanmalıdır.

Lisanslı depoculuk ile birlikte depolama ve daha sonraki ihtisas borsası ve vadeli işlemler borsası ayağını bir an önce oluşturmak gerekiyor.

Üçüncü madde olarak işleyicilerin sorununa gelince de fındık kırma ve kavurma tesisleri artık Türk fındığının kapasitesinin 3 katını geçmiş durumda. Bu artış halen de devam ediyor. Bu oran arttıkça rekabette acımasızlık da artmaya başlıyor. Bu da sektöre zarar veriyor. Bunun önüne geçilmesi gerekmekte. Bununla ilgili devletin teşvik modelini değiştirmesi gerekiyor.

Artık fındıkta katma değeri yükseltilmiş Ür-Ge ve Ar-Ge yatırımlarının bir an önce yapılandırılıp markalar oluşturmamız gerekiyor.

Fındık sektörünün genel yapısına bakınca aile şirketleri öne çıkıyor. Birkaç tane kurumsal şirket var. Burada da aile içi kurumsal yapıya dönüşmesi gerekiyor işletmelerin.

Ortalama 350 bin ton fındıkkabuğu var, sadece yakacak olarak kullanılıyor. Bunun yine Ür-Ge ve Ar-Ge çalışmalarıyla kabuktan çok daha fazla faydalanılacak bir yapı oluşturulması gerekiyor.

Fındık zarı son derece besleyici bir hammadde, bundan da mutlaka farklılaştırılmış ürün yapılması gerekiyor.

Ve dördüncü madde olarak en önemli problemlerinden biri de pazarlamayla ilgili. Biz klasik, hali hazırdaki pazarlardan çok dışarı çıkmadık. Yeni yeni bir şeyler yapıyoruz ama yeterli değil. Önemli olan fındıkta sürdürülebilir bir üretimi yaparken, sürdürülebilir tüketimin de altyapısını oluşturmak lazım. Bu yüzden fiyat ve üretim istikrarı sağlanacak yapıda hareket etmemiz gerekiyor. Buna en güzel örneği de badem olarak verebiliriz. Amerikan bademi son 15 yılda üç katı bir üretime ulaştı ama ona paralel olarak tüketimi de aynı oranda gelişti.

Burada önemli olan şuydu, Amerikalılar 10-15 yıllık planlarını ortaya koydular. Biz fındıkta maalesef Allah verdi – vermedi mantığıyla hare-

ket ediyoruz. Önümüzü görebilecek karşı tarafa sanayiciye, “Siz yeter ki tüketin, biz üreteceğiz” diyecek bir yapımız yok ama bundan sonra olacak diye ümitliyim bu konuda. Pandemi ve savaş tarımın önemini ortaya koydu. Sonuçta biz doğru tarımsal uygulamaları yapıp ona paralel pazarlamayı da becerebilirsek fındıkta 5-6 milyar dolarlık hedefe önümüzdeki dönemde ulaşacağımızı düşünüyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyorum Sebahattin Bey. Çetin Bey haklıymış. Fındık meselesi gibi çok uzun bir meseleyi bu kadar kısa bir sürede çözüm yollarını da ortaya koymak önemliydi. Çok teşekkür ederim. Murat Bey söz sizde.

Murat Yıldırım

Tüm Kuruyemiş Sanayicileri ve
İş Adamları Derneği Başkanı

Tüm Kuruyemiş Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Murat Yıldırım

Başta bu toplantıda emeği geçen İstanbul Ticaret Borsası Başkanına ve sizlere teşekkür ediyorum.

Ben sektörümüzün en fazla tüketilen ürünü olan ay çekirdeği ile alakalı konuşacağım biraz. 4 Madde üzerinden gideceğim. Başlangıçta son yıllarda ay çekirdeği üretiminden bahsedeceğim. Daha sonra sorunlarımız, beklentilerimiz ve hedeflerimizden söz edeceğim.

Son on yılda ay çekirdeği üretimimiz, 2018 yılına kadar ülkemizde üretilen ürün beyaz ay çekirdeği idi. Bu yerli tohumdu. Hibrit bir tohum değildi. 2018 yılında Çin menşeli siyah ay çekirdeği hibrit oldu. Çin tohumu verimi arttırınca fiyatlar da etkilendi. Bununla birlikte ürün kalitesini de yükselttiler. Biz bu zaman zarfında ay çekirdeğini ithal etmeye başladık ve beyaz ay çekirdeğinin tüketimi gittikçe azalmaya başladı. Bu bağlamda bu tohumu geliştirmek için yaklaşık iki yıldır uğraşıyoruz. Derneğimizin üyeleri ve sektörümüzün öncü firmalarından Elbistan ve Bursa Yenişehir bölgelerinde 2 firmamız yerli tohum

üretti. Onlara buradan tekrar ülkemiz adına teşekkür ediyorum. Yerli tohumun üretilmesi bizim için tabii çok önemli. Dışa bağımlılığı, ithalatı engellemeye çalışıyoruz.

Sorunlarımıza değinecek olursak da ithal ettiğimiz ürünlerde gümrükte haksız rekabet oluşmaya başladı. Gümrük vergi oranlarında yapılan, hatta bu konuda çözüme kavuşturduğumuz şeyler var. Bu bağlamda da eski başkanlarıma ve yönetim kurulumla teşekkür ediyorum çünkü vergi iadesi vardı be burada haksız rekabet oluşuyordu. Bu konuda da derneğimizin çalışmaları oldu bunu kısmen de olsa çözmeyi başardık.

Bir diğer sorunumuz ise standart kalite oluşturamıyoruz, bunun en büyük sebeplerinden biri tohumda yeni olmamız ve çiftçimizin de bu konularda eğitilmesi gerekmesidir.

Bilinçsiz arz ise bir başka sorunumuz. Herkes bir önceki dönem para getiren ürünü ekmek istiyor. Bu konuda destek bekliyoruz devletten. Bu konuda ekim alanlarının paylaşılması, sektörü bilinçlendirmek adına ne kadar ekim yapıldığına ve ne kadar rekolte alındığı bilgilerine ulaşabilmemiz için devletin bize destek olması gerekiyor.

Sözleşmeli tarımın uygulanabilir olmaması da bizim için bir sorun, yapılan sözleşmelerde 3. taraf olarak devletin caydırıcı unsur olarak yer alması gerekmektedir.

Bir de canavar otu problemimiz var. Toprağa zarar verdiği için ilaçlanması yasaklandı. Fakat biz bunun için yeni çalışmalar yapılmasını istiyoruz.

Beklentilerimize değinecek olursak, tohum üretiminde çok iyi gidiyoruz. 300-350 tonlardayız şu anda. Ay çekirdeğinde 500-550 ton tohum ihtiyacımız var en azından ithalatı bitirebilmemiz açısından. Bu yüzden ar-ge desteğinin tohum üretiminde olumlu olacağını düşünüyo-

ruz. Aynı zamanda sözleşmeli tarımın uygulanabilir olması için çalıştaylar yapmak istiyoruz. Hem özel şirketlerin hem çiftçilerin olduğu hem de devletin olduğu çalıştaylar yaparak sözleşmeli tarımı nasıl yapabiliriz, iki taraf da nasıl fayda sağlar, böyle hedeflerimiz var.

Bir de şöyle bir sorunumuz var. Ekim desteği tarla sahiplerine veriliyor. Ay çekirdeğinde yüzde 70-80 icar, yani tarla kiralama yoluyla üretim yapılıyor. Burada ekim desteğinin tarla sahiplerine değil de üreticiye verilmesini istiyoruz, bu şekilde kalitenin de artacağını düşünüyoruz çünkü kalitedeki sorunlarımızdan en büyük sebebi üreticilerin yani çiftçilerin maliyetlerden dolayı daha az gübre kullanması ya da daha verim almak için daha sık ekmesi bu yüzden de ay çekirdeğinin kalitesini düşüren sebeplerden biri. Bu yüzden de desteğin bu konuda çok önemli olduğunu düşünüyoruz ve desteğin üreticiye verilmesini istiyoruz. Aynı zamanda da dediğim gibi çiftçilerimizin bilinçlendirilmesi de çok önemli.

Teknoloji anlamında da mesela çiftçilere tohum takip cihazı desteği yapılabilir. 1000-1500 dolar civarında bir sensörle çok ciddi derecede bizim ekim alanlarında ekim yapılırken tohum atlanmaması ve fazla atılmaması için bu sistem yapılabilir. Belki bunun uygulanabilir olması için de bir destekleme olabilir.

Bu beklentilerimizi karşılayabilirsek hedeflerimiz; yerli tohumla beraber ithalatın önüne geçmek istiyoruz ve aynı zamanda teknolojiyi kullanarak uluslararası standartlarda ürün yaparsak Orta Doğu ve Avrupa'da ihracatçı konuma gelmek istiyoruz.

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyorum Murat Bey. Kısa ve ayrıntılı bir bilgilendirme oldu. Derneğinizi de sık sık arayacaklardır artık arkadaşlar. Kuruyemiş çok revaçta ve herkesi ilgilendiren bir konu, ceviz de öyle. Ömer Bey'de söz...

Ömer R. Ergüder
Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı

Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı Ömer R. Ergüder

Başta İstanbul Ticaret Borsasına bizi bu önemli toplantıya davet ettikleri için derneğim ve kendi adına teşekkür ederim.

Tarım dediğimiz zaman kırsal kalkınmada, gıdada, kendimize yetebilmede, istihdamda hatta ihracatta çok önemli rol oynuyor diyoruz. Fakat maalesef ceviz konusunda kendimize yetebilmekten üretim olarak çok uzaktayız. Bugün Türkiye’de tükettiğiniz cevizin yaklaşık 2/3’ünü ithal ediyoruz. Türkiye dünyanın en büyük ceviz tüketen ülkelerinden biri. İlk 4-5 içerisinde. Bunların arasında Çin, İran, Suriye, Irak var, Türkiye de bunlardan bir tanesi. Yanılmıyorsam 150-160 bin tonluk bir ceviz tüketimimiz var Türkiye’de. Fakat bunu üretmekten, kendimize yetebilmekten uzagız. Veriler çok değişken. TÜİKE baktığımız zaman Türkiye’de 225-250 bin ton civarı ceviz üretildiğini yazıyor, biz bu sayıların doğru olmadığı kanısındayız. Hatta çok daha altında olduğunu biliyoruz. Bizim verilerimize göre Türkiye’deki ticari ceviz üretimimiz 45-50 bin ton civarındadır.

Türkiye’nin en önemli avantajı tüketim toplumu olması ama bu durum biz üreticiler için bir dezavantaj da sunuyor. O da ürünün önemli

üreticilerinin ve piyasaları yöneten ülkelerin hedefi haline getiriyor. Bunun başında ABD ve Çin var.

Bu sene aşağı yukarı önümüzdeki sezon yani Ekim ayı için 1 milyon 400 bin ton ceviz beklentileri var. Bu çok büyük bir rakam. Bu geçen sene 1 milyon 100 bin civarındaydı. Fakat Çin aynı zamanda büyük bir tüketim ülkesi. Önemli bir kısmını kendisi tüketiyor.

Ticari anlamda en büyük ihracatçı ve know-how açısından da en büyük ülke ABD, yani Kaliforniya. Aşağı yukarı 700 bin tonluk bir üretimleri var. Üçüncü sırada da Şili geliyor. Bu ülkelere baktığınız zaman aşağı yukarı 15 ülke. Biz ilk 5'teyiz ama üretimimiz çok düşük. 4'te Ukrayna var aşağı yukarı 100 bin tonla. 5. sırada da Türkiye geliyor. Üretim, tüketim ile çok farklı. Demin ben bu üretici dev ülkelerin hedeflerinde olduğumuz söyledim tabii ben bir yetiştirici olarak ve Ceviz Üreticileri Derneği adına konuşuyorum.

Örneğin Murat Bey sektör olarak tüm ürünler, ithalat, satış, kuru yemiş dükkânları vesaire olarak bakıldığında bazı çıkarlarda farklılıklar var. Mesela Kaliforniya'yı ele alalım, en büyük müşterisiyiz. Yaklaşık iki sene önceki tonaj 50 bin ton civarındaydı. Şili son yıllarda aşağı yukarı 17-20 bin ton civarlarında ithal ediyoruz. Bir numaralı müşterisiyiz. Çin'in son 4 senede en büyük müşterilerinden birisi olduk. 6-7 sene öncesinden ithalat yoktu cevizde. Şimdi ben size soruyorum: Türkiye'nin bu kadar ihracata ihtiyacı var mı? Evet, kısa dönemde var çünkü maalesef ülkemizde yatırım sayısı, cevizdeki çiftçi sayısı ve yatırımcı sayısı çok az. Bu durumu orta ve uzun dönemli stratejilerle ve programlarla Türkiye açısından olumlu yönde değiştirme imkânımız çok yüksek. Şimdi Kaliforniya Ceviz Birliğinin aşağı yukarı 50 milyon dolarlık pazarlama bütçesi var yıllık. Sırf Kaliforniya cevizi için başka ülkelerde pazarlayacak PR çalışmaları için. Türkiye de bu ülkelerden bir tanesi, yıllardır bir PR ajansı ile çalışıyorlar. Biz de 2 yıllık derne-

ğimizle birlikte ilk yılımızdan itibaren Pr ajansıyla çalışmaya başladık. Çünkü yerli ceviz üretiminin farklılığını tüketicimize ve kamuoyuna aktarabilmek için. Nedir bu farklılıklar?

Kaliforniya ve Şili'den ülkemize ithal edilen cevizler haftalarca süren konteyner yolculuklarına dayanıklı olabilmek için böceklenmelere karşılık fümigasyona tabi tutuluyorlar. Yani belirli bir kimyasala tabi tutuluyorlar. Bu kimyasalların hayati bir tehlikesi yok fakat kısmen cevizin içerisine girerek aromayı etkiliyor. Bu durum kanıtlanmıştır. Yani bizim Türkiye'de bahçeden sofraya verebileceğimiz kaliteyi, hijyeni başka hiçbir ithal ülkenin vermesi mümkün değil. Çünkü bahçeden toplanılan ürünler ertesi gün hiçbir kimyasala maruz kalmadan ulusal marketlere ve dükkânlara ulaşıyor.

Ayrıca ithal ettiğimiz cevizleri işleyen firmalar koruma amaçlı, aflatoksin riski azalsın diye bize ulaşana kadar yaklaşık %4'lük nemin altında tutuluyor. Ülkemizde ise bizim ürettiğimiz cevizler %8'in 9'un altına düşmeden halka sunuluyor. Kurumuş üründe aroma etkileniyor. Bizim ürünümüz daha lezzetli oluyor. Bizim en büyük silahlarımız bunlar.

Biz kamuoyuna şunu diyoruz. Yerli üretimimizin piyasada olduğu Ekim ve Ocak ayları arasında lütfen yerli üretim ceviz talep edin. Bunlar bizim avantajlarımız.

Bunların karşısında girdi maliyetleri yüzde 200-500 arttı. Finans maliyetleri, Ziraat Bankası'ndaki sübvans krediler bile maksimum 7 yıla kadar gelebiliyor. Rakip ülkelerde ceviz ve badem sektöründe 15 yıla varan, Şili'de Amerika'da, İspanya'da, Portekiz'de tarıma yönelik krediler var. Sübvans kredilerde üst limit maalesef Türkiye'de düşük, orta boy ve üzeri yatırımları bu kaldırmıyor. Bugünkü limitler 500 dönüm, 1000 dönüm, 800 dönüm yatırımlar yaptığınız zaman yeterli olmuyor. Destekler yetersiz. İşçi konusuna girmeyeceğim bile çünkü bugün he-

pimiz biliyoruz ki bahçelerin çoğunda, tarımda Suriyelilerden bahsediyoruz, hayvancılıkta Afganlardan bahsediyoruz.

Bir de iklim değişikliği hepimizin bir realitesi özellikle su, kuraklık; verimi, randımanı, hasatı, kaliteyi, dolayısıyla da yüksek fiyat artışlarını çok etkiliyor ama son olarak da ithalat politikaları maalesef orta ve uzun döneme yönelik stratejilerle kanımca yapılmıyor. Daha çok bugün için yapılıyor. Bugün size şöyle bir örnek vereyim. Evet, Türkiye’de enflasyon problemi var, şu var, bu var fakat bu Türkiye’de ceviz yatırımlarının başladığı dönemde, yani 7-8-10 yıl önce cevizde ithalat vergisi yüzde 43’tü bugün yüzde 4’e düştü. Buna bir fon eklendi ama onda birine düştü. Biz bu 0 olsun demiyoruz. Hatta yüzde 4’te bile kalabilir ama bu sektöre son on yılda girmiş çeşitli yatırımcılara, yerli yatırımcılara, yerli üretim ve yerli ürün üreten yatırımcılara hiç olmazsa bir dönem, yani hasat ve satış döneminde bir korumacılık ki bu üretimin sayısı artsın.

Çok kısa bir örnekle sözümü bitiriyorum. Aşağı yukarı 22 yıl önce Adana-Mersin Bölgesinden birkaç milletvekili o dönemde muz sektörünü ayağa kaldıracak için muz sektörüne çok ciddi çalışmalar yaptılar ve çok yüksek bir gümrük vergisi getirdiler. Şimdi tam hatırlamıyorum ama yüzde 150 civarında. Bugün 20 yıl içinde muzda geldiğimiz yer bir kere her şeyden önce kendimize yeter bir hale geldik. İthalatı önemli ölçüde azalttık ve hatta belki de kendimizi geçtik ve ihracat yapma durumundayız. Bu niye cevizde, bademde, kuruyemişlerde olmasın?

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyorum Ömer Bey. Attığınız adımlar da çok önemli. En azından artık sektörün sözcü bir kurumu var. Bademle ilgili konuşacağım demişti Tayfun Bey, söz sizin buyurun.

Tayfun Erpek

Doğu Manisa Ceviz ve Badem
Üreticileri Tarımsal Kalkınma
Kooperatifi Başkanı

Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tayfun Erpek

Ticaret Borsamıza teşekkür ediyorum bu güzel toplantı için ve katılımcılara da saygılarımı sunuyorum. Ben Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı olarak bademle ilgili konuşmak üzere katıldım. Ömer Bey gibi bütün ülkeyi temsil eder bir durumum yok sektörde ama üretici olarak ve kooperatifimizdeki üreticilerimizi temsilen bilgi vermek istiyorum.

Cevizin kardeşi malum badem. Türkiye badem üretimi olarak ceviz gibi dünya genelinde 5. sırada yer alıyor. TÜİK ve Tarım Bakanlığı verilerine göre 471 bin dekar alanda 150 bin tonluk bir üretim, 183 bin ton tüketimimiz bulunuyor. Bu verilerin sağlıklı olmadığı görüşündeyiz. İlegal girişler önemli bir faktör. Tüketicinin üçte ikisi üretiliyor gibi bir görüntü var ama muhtemelen yarısından daha azı üretiliyor. Maaşef burada sağlıklı veri olmaması da ayrı bir sıkıntı.

Badem, Akdeniz ikliminin olduğu bölgelerde yetiştiriliyor daha çok. Amerika'nın bir dominasyonu söz konusu üretimde. Dünyadaki en

büyük üreticiler Amerika 2,3 milyon ton, İspanya 416 bin ton, Avustalya 222 bin ton, Türkiye'de 150 bin tonluk bir üretim söz konusu. Amerika dediğimizde tamamıyla Kaliforniya'da yapılan bir üretim söz konusu.

Bademde dolayısıyla üretimi açısından ülkemizde çok ciddi bir potansiyel ve ihtiyaç olduğu bariz... Yarı yarıya, en az yarım milyar dolar ithalata harcandığı düşünüldüğünde, mutlaka badem yatırımlarının artması gerekiyor. Ceviz gibi bademde de üretim oldukça yeni, 10-15 yıla dayanıyor. Dolayısıyla çok bilgi birikiminin oluştuğunu söyleyemeyiz. Yatırımcıların kendi çabalarıyla oluşturmaya çalıştığı bir bilgi birikimi var. Kurumsal olarak bakanlık destekli üretim kültürü henüz oluşmadı. Hatta bundan çok uzağız.

Bademe özel birkaç sıkıntıdan bahsetmek isterim. Ülkemizde badem su istemez yönünde bir anlayış var fakat bu doğru değil.

Devlet desteklerinden de bahsetmek istiyorum burada. Devlet, sertifikalı fidan kullanımına yönelik bir destek veriyor. Örneğin sertifikalı bir fidan kullandığınız zaman devlet size başka hiçbir şey sormadan dekarda 400 lira destek sağlıyor. Gerçi bu bir bahçe kurulumu için gerekli yatırımın belki yüzde 1-2'sini geçmeyecek bir destek ama sonuçta devlet madem böyle bir destek veriyor, bunu başka şartlara da bağlıyor olması gerekiyor. Yani sadece bir sertifikalı fidanın faturasını tedarik ederek bu desteği alamıyor olmanız gerekir. Gerekli sulama altyapısı var mı kuran kişinin? Doğru tür seçiminde bulunmuş mu? Tür seçimi de çok önemli çünkü badem çok erken çiçek açtığı için ilkbahar geç donları konusunda badem seçimi çok hayati bir önemde. Ürün skalası da oldukça geniş. İnce kabuklu bademler, daha erken çiçeklenen bademlerden, daha kalın kabuklu ve geç çiçeklenen ve geç donlardan daha az etkilenen türler var.

Maalesef bu konuda da ülkemizde henüz bir bilinç oluşmadı. İnce kabuklu bademlerin sadece çok özel iklim koşullarına sahip, sıcak bölgelerde dikilmesi gerekirken, iç bölgelerde ince kabuklu türlerle bahçe kurulduğunu görüyoruz. Bu konuda yine Tarım Bakanlığının yapabileceği şeyler var. Örneğin tür olarak ince kabuklu badem seçildiyse, ceza vermesi, desteklememesi veya engel olması gerekir. En azından bu konuda bilgilendirme, destek verilebilir.

Yapılan yatırımların bazıları maalesef yanlış yerlerde, yanlış türlerle eksik altyapı ile yapılmasından dolayı büyük bir sıkıntı oluşturuyor. Maalesef bu konuda bakanlık bünyesinde ihtisaslaşmış kadroların oluşmadığını görüyoruz, tamamen yatırımcının kendi çabasıyla eriştiği bilgilerle ilerlediği bir durum söz konusu. Büyük yatırımcılar belki bu konuyu bir şekilde hallediyorlar ama küçük yatırımcılar bu sıkıntıyı ciddi şekilde yaşıyorlar.

Verilerdeki tutarsızlıklar bademde de çok fazla. Örneğin en başta, 150 bin ton üretim yapıldığını ve 471 bin dekar üretim alanı olduğundan bahsettim. Bu dekar başına ortalama 318 kg üretim olduğunu gösteriyor. Dünya standardına baktığımızda 600-700 kg'nin de üstünde ABD de üretimler söz konusu. Bence 318 bin dekar başına verim bence hiç gerçekçi değil. Bunun çok daha az olduğunu düşünüyorum özellikle bu don olaylarından ve altyapının yetersizliğinden dolayı. Bademde gerçek verimliliğimizin iki üç dört katına çıkmak mümkün.

Bunun dışında biraz değinildi illegal girişler konusu çok önemli. İlegal girişlerin önlenmesi için ihtisas gümrükleri oluşturmak bence çok önemli. Badem girişlerinin belli ihtisas gümrüklerinden yapılması daha sıkı takip edilmesi çok önemli çünkü Ömer Bey'in de bahsettiği gibi vergiler bademde de söz konusu olduğu için ülkeye kaçak yolla sokup kar elde etme durumu söz konusu ve maalesef bunun gerçekleştiğini görüyoruz.

Bununla beraber orman arazilerinin devletten 49 yıllığına kiralanması yoluyla ceviz ve badem bahçeleri kuruluyor ülkemizde. Bu da belli bir grup insanda bedelsiz arazi alarak badem bahçesi kurma mantığına yol açıyor.

Devletin bu konuda daha öncesinde bu alanda yatırım yapmış yatırımcılara öncelik vermesi hatta davet yoluyla bu arazilerin yatırıma dönüştürülmesinin teşvik edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü badem üretimi ciddi teknik bilgi gerektiren bir üretim alanı. Burada hiçbir tecrübesi olmayanların bir yere bedelsiz sahip olmak adına badem bahçesi kurması da ayrı bir sorun. Zaten buralarda da verimlilik çok düşük. Çoğu bahçe de amacına ulaşmıyor.

KAPANIŞ

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyoruz. Badem meselesini de bu vesileyle öğrenmiş olduk. Herkese çok teşekkür ediyorum. Sorular genelde fiyat artışlarına yönelik, biz daha çok sektörü konuşalım istedik. Elif Hanım'dan rica edelim biz başka daha bir dar toplantıda böyle bir konuşursak fiyat konusunu da konuşmuş oluruz.

Elif Aşlamacı Attepe: Evet, daha ufak bir toplantı ile bir araya gelelim. Daha güzel olur diye düşünüyorum. Organize edeceğim ve herkese bilgi vereceğim.

Celal Toprak: Yani biz fiyat artışlarıyla da ilgili birbirimizi bilgilendirdiğimizde çok önemli aşamalar kaydedileceğini düşünüyorum. Sevgili Mehmet Yıldırım'a da buradan, teknik nedenden dolayı bunu şu anda yapamadığımız için özür diliyorum. Bir sonraki toplantıyı Elif Hanım'ın koordine edeceği bilgisini kendisiyle paylaşıyorum. Son sözü Sevgili Çetin Topaloğlu'na vermek istiyorum ve teşekkür ediyorum kendisine, tekrar İstanbul Ticaret Borsasına. Çetin Bey'e son sözü veriyorum, buyurun efendim.

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu

Biz teşekkür ediyoruz. Komitemizin adına bu toplantımıza katılım gösteren herkese çok teşekkür ediyorum. Umarım bu toplantı sektörümüz için hayırlı olur. Bir faydamız olur. Bir katkımız olur.

Biz bunu inşallah dediğim gibi, konuşmamda bahsetmiştim. Kuru meyve olarak önümüzdeki tarihlerde tekrar yapmak istiyoruz çünkü özellikle inciri üzümü kayısıyı bu toplantıya dâhil edip zaman çalmak istemedik. O başlı başına bir konu zaten. Dolayısıyla o konuda da sizden yine destek talep edeceğiz. Ben tekrar bütün katılımcılara katkıları için çok teşekkür ediyorum. Zamanlarını bize ayırdılar. Değerli katkılarından dolayı da hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkürler sizin etkiniz ve katkınızla gerçekten sektörleri öğreniyoruz. Biraz önce ifade ettim. Böyle bir derneğin varlığını biz çok sayıda arkadaşımız ile birlikte burada öğrendik. Bunun da bilgilerini paylaştık arkadaşlarımızla. Artık kamuoyu öyle bir derneği biliyor. Tüm Kuruyemiş Sanayicileri ve İş Adamları Derneği. Çok önemli. Sevgili Murat'ı da tanıdık burada bu vesileyle.

Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve Kuruyemiş Meslek Komitesi Başkanı Bilal Bilen

Çok özür diliyorum. Ben çok önemli bir konuyu atladım. Müsaadeniz olursa çok önemli bir konuda bir şeyler eklemek istiyorum ben.

Asıl önemli olan şey şu. Biz bu konuda daha evvel girişimde bulunduk ama maalesef bir türlü sağlayamadık. Antep fıstığında maalesef ürüne prim desteği yok. Buradaki sorun şu: Bu yüzden ürünü kayıt altına alamıyoruz. Bundan dolayı ürünün istatistik verilerine sahip olamıyoruz, ülkemiz, hazinemiz, alması gereken vergiden nasiplenemiyor, bizler ürünü üreticiden nihai tüketiciye kadar takip noktasında sorunlar yaşıyoruz. Bu çok önemli bir husus. Bu nasıl fındığa diğer tarım ürünlerimize veriliyorsa, Antep fıstığına da ürüne tarım desteği devletimiz tarafından sağlanmalı. Antep fıstığı bulunduğu coğrafyada çok spesifik bir üründür. Son yıllarda ihracat oranı büyük ölçüde artmıştır ve üretim potansiyelimiz şu an itibarıyla tarımda var yılı olarak kabul edilen yıllarda 350-400 bin tonları buluyor ve önümüzdeki 10 yıl içerisinde biz 700-800 bin tonları hedefliyoruz. Antep fıstığı çok meşakkatli bir üründür. Örneğin bir ağacın meyve vermesi yaklaşık 15-20 yılı buluyor. Çok önemli bir üründür. Önemi dünya pazarında anlaşılmıştır. Çok ufak bir örnek vermek istiyorum: Dünyanın en büyük Antep fıstığı üreticisi ABD olmasına rağmen biz oraya Antep fıstığı gönderebiliyoruz çünkü etnik marketler aromamızı tercih ediyor. İstanbul Ticaret Borsasına, sizlere ve Çetin Bey'e teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Biz teşekkür ediyoruz. Antep fıstığı, Gaziantep'in ötesine geçmiş bir ürün. Ben katılıyorum Bilal Bey'e. Gerçekten çok farklı bir ürün. Türkiye ekonomisi açısından da önemli bir ürün. Başlı başına konuşulması gereken bir ürün, fındık gibi diğer ürünler gibi. İnşallah

Gaziantep de bunu konuşma şansımız olur bir gün. Fiziki toplantıları başlattı Elif Hanım. Onu da yapabiliriz. Çok teşekkür ederim. Çetin Bey son eklemek istediğiniz bir şey varsa alalım.

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu

Bu kuruyemişteki özellikle fındık konusunda bizim sektörümüzün önderlerinden, sektör büyüğümüz Sebahattin Bey'e, bizi kırmadı. Temposunu biliyorum çünkü kendisi konuşmasında bahsetti. Bu rekolte tahminlerinde profesyonelleşmeden bahsetti. O bu işlemi 12 ay yapıyor. 12 ay sürekli bahçeleri takip ediyor. Kendisine özellikle çünkü ben onu davet ettim. Yine sağ olsun Bilal Bey, Antep ile alakalı katkıda bulundular teşekkür ediyorum.

Konuşmamda aslında bahsedecektim ama atladım. Murat Bey'e ve ekibine yeni görevinde başarılar diliyorum. İnşallah bizim de çorbada bir nebze de olsa katkımız olmuştur derneğin bilinirliği açısından. Sizin tanışmanız zaten derneğin bilinirliğini artıracaktır diye düşünüyorum. Bizim sektörümüzün tek derneği kuruyemişçiler açısından. İnşallah faydalı hizmetleri olacaktır. Daha önceki bu derneğin başkanlığını ve yöneticiliğini yapan arkadaşların da gayet dişe dokunur katkıları oldu. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Tekrardan, Ticaret Borsası ve komitem adına teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkürler Güvenilir Ürün Platformunun değerli katılımcıları, yöneticileri, Genel Sekreteri Elif Hanım, çok teşekkür ederiz. İstanbul Ticaret Borsasına çok çok çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten önemli bir misyon yerine getiriyor. Bir toplantıyı daha bitiriyoruz. Umarım yararlı olmuştur. Meslektaşlarımızdan gelen mesajlar yararlı olduğunu gösteriyor. Sektöre de faydası olmuştur diye düşünüyorum. Çok önemli bilgiler paylaşıldı çünkü. Ben tekrar Sevgili Başkanımız Ali Kopuz'un amcasının vefatı nedeniyle başsağlığı ve sabır diliyorum. Memiş Amca diyeyim, Allah rahmet eylesin diyorum. Kaldınız, geldiniz ve bilgilerinizi bizimle paylaştınız teşekkür ediyorum. İyi akşamlar diliyorum.

BASIN YANSIMALARI

Yeni Giresun

HALKIN SESİ HAKKIN SESİDİR

"Üretimden ihracata kadar sürdürülebilir, istikrarlı bir sistem oluşturulmalı"

Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı Sebahattin Arslantürk, Türk tarımında çok ciddi problemlerin bulunduğu dikkat çekerek, "Özellikle üretim bazında problemler çok büyük. Buna en güzel ve enlatılabilir örnek bir numaranı tarımsal ihracat ürünümüz de olan fındıktır" dedi.

Arslantürk, **İstanbul Ticaret Borsası** tarafından organize edilen "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantılarının elektronik ortamında yapılan "Ekonomiye Yön Veren Atılım: Kurumların Kurumları" toplantısına katılarak, Türkiye'nin sahip olduğu 740 bin hektarlık bahçe ile dünya üretiminin yaklaşık yüzde 65'ini karşıladığını söyledi.

"740 bin hektarlık bahçemizde 500 kilograma kadar fındık yetişir. Ama bu son yıllarda ortalaması 700 bin tona geyrekçe" diye Arslantürk, konuşmasında şöyle devam etti: "DEKARDA 500 KILOGRAMA BİLE ÇIKACAK"

"Diğer üretim ülkelerinde fındıkta 250 kilograma kadar fındık yetişir. Bu fındık, yani böyle gelişmiş fındık, anıyaş ile yapılan üretimde gelecekte pazarda daha da azalır. Bunun karşılığı var. Çareyi de borsa olarak bundan 20 yıl önce başlattığımız Fındık Projesi ve 10 yıldır sürdürdüğümüz yavru bahçelerin sokulup yeniden ve farklı sistemlerle dikimi ile ortaya koyduğumuz Fındıkta Verim ve Kaliteye Artırma Projesi ile bulduk. Kurduğumuz örnek bahçelerimizden şimdi denekada 250-300 kilograma çıktı. İddia ediyoruz. 500 kilograma bile çıkacak."

"ORDU, GİRESUN VE TRABZON'DA BAĞIÇLARI YENİLENNELİ" Yenden dikim ve makine ile toprak bahçeleri, katına çıkarmaları mümkün olduğunu herkeşe gösterdiklerini de vurgulayan Arslantürk, bunun da halen yüzde 2 milyar doları üzerinde döviz kazandıran fındıkta, kısa zaman içinde yaklaşık 4 milyar doları edebileceklerine inanarak geldiğini ifade etti. Konuşmasında fındıktaki problemleri 4 ana başlık altında toplayan bahçeleri:

yer verdi: "Birincisi üretim ile özellikle de Ordu-Giresun ve Trabzon yöresindeki problemler. Bahçelerin yaşlanmasından dolayı verim düşüyor, verim düşüyor, verim düşüyor. İkinci olarak fındıkta verim düşüyor, verim düşüyor, verim düşüyor. Üçüncü olarak fındıkta verim düşüyor, verim düşüyor, verim düşüyor. Dördüncü olarak fındıkta verim düşüyor, verim düşüyor, verim düşüyor."

Yapılan üretim edilecek bir şekilde yeniden düzenlenmelidir. Teşvik üretimi ve kaliteye yönelik düzenlenmelidir. Fındıkta en büyük sorun olan miras hukuku yolu ile bölünme ve küçük parçalar haline getirdiği için de geçinmeyen

bahçelerin mutlaka toplanması gerekir. Fındıktan geliri olan köylüler değil, geçinen çiftçiler olmalıdır. Fındıkta makine ve sulama geçilmesi önem verilmesi gereken ayrı bir konudur. Rekote tespitin bilmesi bir şekilde ve profesyonelce yapılması lazımdır.

Teşvik sistemi ve firmaların kurumsallaşması Fındığın hasat ve depolama ile ilgili problemlerine de dikkat çeken Arslantürk, fındıkta üretiminin sürdürülebilir bir yapıya dönüştürülmesi gerektiğini söyledi. Fındıkta katma değeri yüksek ürünlere atması, bunun için de URGE-ARGE çalışmalarının yaygınlaştırılması bir ihtiyaçtır. İhracatta klasik pazarların dışına itilen ölçüde çıkamıyoruz. Bir şey yapmıyoruz ama yeteri olmuyor" dedi.

Arslantürk, fındıkta üretimden ihracata, tüketim kadar sürdürülebilir bir yapının oluşturulmasının şart olduğunu da ifade ederek, fiyat istikrarının da bunun en önemli parçalarından biri olduğunu sözlerine ekledi. (Nurgül Aslan)

HAYAT

Ekonomiye yön veren atıştırmalık

İstanbul Ticaret Borsası (İTB) tarafından hayata geçirilen "Sektörler Konuşuyor" toplantıları devam ediyor. Ekonomiye Yön Veren Atıştırmalık Kurumların Kurumları adlı toplantı bu kez Kurumların Kurumları adlı anıya geliyor ve Dünya ekonomisine yön veren ürünler masaya yatırılıyor. Borsa Meydanı'nda online olarak düzenlenerek toplantıdan çevresinde, İstanbul'da bulunan benzer alan

bölgemizin Trabzon Ticaret Borsası (TTB) Meclis Başkanı Sebahattin Arslantürk katılacak. Haber merkezi

İSTİB'de kuruyemişi

sektörünün sorunları ele alındı

İSTANBUL (AA) - **İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB)** düzenlediği Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor toplantılarının altıncısında kuruyemişi sektörünün sorunları konuşuldu. "Ekonomiye Yön Veren Atıştırmalık Kurumların Kurumları" başlıklı webinar'a Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı Sebahattin Arslantürk, Gaziantep Ticaret Odası Antep Fındığı ve Ku-

ruyemişi Meslek Komitesi Başkanı Bilal Bilen, Tüm Kuruyemişi Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Murat Yıldırım, Üretim Ücretleri Derneği Başkanı Ömer R. Ergüder, Doğu Manisa Çevre ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tayfun Erpek ve **İstanbul Ticaret Borsası** Meclis Üyesi Cetin Topaloğlu konuşmacı olarak katıldı.

DÜNYA

TTB MECLİS BAŞKANI ARSLANTÜRK:

Teşvik üretim ve kaliteye yönelik olmalı

OSMAN ŞİŞKO / TRABZON

İstanbul Ticaret Borsası tarafından organize edilen "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantılarının elektronik ortamında yapılan "Ekonomiye Yön Veren Atıştırmalık Kurumların Kurumları" paneline katılan Trabzon Ticaret Borsası (TTB) Meclis Başkanı Arslantürk, Türk tarımında çok ciddi problemlerin bulunduğunu söyledi. "Fındıkta teşvik üretimi ve kaliteye yönelik düzenlenmeli" diye Arslantürk, fındıkta en büyük sorun olan miras hukuku yolu ile bölünme ve küçük parçalar haline getirdiği için de geçinmeyen bahçelerin mutlaka toplanması gerektiğini söyledi. Fındıktan geliri olan köylüler değil, geçinen çiftçiler olmalıdır. Fındıkta makine ve sulama geçilmesi önem verilmesi gereken ayrı bir konudur. Rekote tespitin bilmesi bir şekilde ve profesyonelce yapılması lazımdır. Teşvik sistemi ve firmaların kurumsallaşması... Fındığın hasat ve depolama ile ilgili problemlerine de dikkat çeken Arslantürk, fındıkta üretimin ihracata, tüketim kadar sürdürülebilir bir yapıya dönüştürülmesinin şart olduğunu da ifade ederek, fiyat istikrarının da bunun en önemli parçalarından biri olduğunu sözlerine ekledi.

haber61

Borsa Meydanı'nda sektörler konuşuyor

İstanbul Ticaret Borsası (İTİB) tarafından hayata geçirilen "Sektörler Konuşuyor" toplantılarına Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı Sebahattin Aslantürk de katılıyor.

15.06.2022, 14:41

İstanbul Ticaret Borsası (İTİB) tarafından hayata geçirilen "Sektörler Konuşuyor" toplantıları devam ediyor. Ekonomiye yön veren Atılımımız: Kurumemiş adı altında bu kez Kurumemiş Sektörü bir araya geliyor ve Dünya ekonomisine yön veren ürünleri masaya yatırıyor.

Borsa Meydanı'nda online olarak düzenlenecek toplantıda İstanbul çevre, bademden Antepfıstığına birçok ürün detayları ile ele alınacak.

İstanbul Ticaret Borsası (İTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşgırı açış konuşmasıyla başlayacak olan toplantının moderatörlüğünü ise Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak yapacak.

Toplantıya konuşmacı olarak TBMM Tamm Üyesi Kızı İlyen Kırınoğlu Başkan Prof. Dr. Yuruk Kılıç, Trabzon Ticaret Borsası (İTİB) Meclis Başkanı Sebahattin Aslantürk, Gaziantep Ticaret Odası (GTO) Antep Fıstığı ve Kurumemiş Meclis Komitesi Başkanı Bilal Bilen, Tüm Kurumemiş Sanayicileri Ceviz Üreticileri Derneği Ceviz ve Badem Üreticileri ve İstanbul Ticaret Borsası katılacaklar.

Kurumemiş Sektör Topla 14.30 da başlayacak.

16 Haziran 2022 Çarşamba 16:28

T T A

Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor...

İstanbul Ticaret Borsası (İTİB) tarafından hayata geçirilen "Sektörler Konuşuyor" toplantıları devam ediyor. Ekonomiye yön veren Atılımımız: Kurumemiş adı altında bu kez Kurumemiş Sektörü bir araya geliyor ve Dünya ekonomisine yön veren ürünleri masaya yatırıyor.

Borsa Meydanı'nda online olarak düzenlenecek toplantıda İstanbul çevre, bademden Antepfıstığına birçok ürün detayları ile ele alınacak.

İstanbul Ticaret Borsası (İTİB) Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kaşgırı açış konuşmasıyla başlayacak olan toplantının moderatörlüğünü ise Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak yapacak.

Toplantıya konuşmacı olarak TBMM Tamm Üyesi Kızı İlyen Kırınoğlu Başkan Prof. Dr. Yuruk Kılıç, Trabzon Ticaret Borsası (İTİB) Meclis Başkanı Sebahattin Aslantürk, Gaziantep Ticaret Odası (GTO) Antep Fıstığı ve Kurumemiş Meclis Komitesi Başkanı Bilal Bilen, Tüm Kurumemiş Sanayicileri ve İdamdan Derneği Başkanı Murat Yıldırım, Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı Ömer R. Ergüder, Doğu Manika Ceviz ve Badem Üreticileri Tarsım Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tayfun Erpek ve İstanbul Ticaret Borsası (İTİB) Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu katılacaklar.

Kurumemiş Sektör Toplantısı 16 Haziran 2022 Perşembe günü saat: 14.30'da başlayacak.

Toplantıya Katılmak İçin:

https://us2web.zoom.us/join/register?WJn_a9lptpG5CULW4eK8Q

ESNAF

İSTİB'de kurumemiş sektörünün sorunları ele alındı

İSTİB'in düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısının altıncısıdır. Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde ve İSTİB Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu'nun katılımıyla kurumemiş sektörünün sorunları konuşuldu.

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının altıncısında kurumemiş sektörünün sorunları konuşuldu.

Ekonomiye Yön Veren Atılımımız: Kurumemiş başlıklı webinar'a Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı Sebahattin Aslantürk, Gaziantep Ticaret Odası Antep Fıstığı ve Kurumemiş Meclis Komitesi Başkanı Bilal Bilen, Tüm Kurumemiş Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı Murat Yıldırım, Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı Ömer R. Ergüder, Doğu Manika Ceviz ve Badem Üreticileri Tarsım Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tayfun Erpek ve İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu katılmak üzere katıldılar.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde yapılan toplantının açılış konuşmasını yapan İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu "Ekonomiye Yön Veren Atılımımız: Kurumemiş" başlığı ile düzenlenen toplantıda Fındık, Antep Fıstığı, Ceviz başta olmak üzere kurumemişlerde üretim, ihracat ve pazarlama çalışmaları ile ürün standartları ele alındı.

TOPALOĞLU: "ÜRETİMDE VERİMLİLİK VE KALİTE; PAZARLAMADA İSE KATMA DEĞER SORUNU YAŞANIYOR"

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde yapılan toplantının açılış konuşmasını yapan İstanbul Ticaret Borsası Meclis Üyesi Çetin Topaloğlu "Ekonomiye Yön Veren Atılımımız: Kurumemiş" başlığı ile düzenlenen toplantıda Fındık, Antep Fıstığı, Ceviz başta olmak üzere kurumemişlerde üretim, ihracat ve pazarlama çalışmaları ile ürün standartları ele alındı.

Üretimde verimlilik ve kalite, pazarlamada ise katma değer... Üretimdeki sorunlarımız kaynağında geleneksel tarım yöntemleri, pazarlamadaki sorunlarımız kaynağında ise kültürel kodlarımızdan ülkemizin yapısal ekonomik sorunlarına kadar birçok nedenden var. Ne yazık ki, bu sorunların çözümü için gereği gibi hızlı ve etkili adımlar atılmıyor. Ürünümüz bu nedenle hem ve dokme olarak ihraç ediliyor, yurtdışında işlenerek katma değeri haliyle geliyor. Fındık bu konuda en iyi örnek. Dünyanın açık ara lider üreticisi olmamıza rağmen, Türkiye olarak fındıktan elde ettiğimiz gelirin daha fazlasını başka ülkeler kazanıyor" diye konuştu.

ASLANTÜRK: "TEŞVİK SİSTEMİ İLE VERİM ARTAR"

Fındık konusunda görülmeyen paylaşılan Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı Sebahattin Aslantürk, fındıkta en büyük sorun verimsizlik olduğunu belirterek, "Dünya ortalamasının iki buçuk kat altındayız. Bölge verimliliği, arazi birleşmesi, sulama ve yerli tarım uygulamalarına yönelik teşvik sistemleri yaygınlaştırılınca verimin beş kat artması mümkün. İki kat bile artsa ihracat gelirimiz 4 milyar dolara ulaşır" dedi.

BİLEN: "VERİ EKİSKİLIĞI VAR"

Antep fıstığına pirim desteği alması gerektiğini vurgulayan, Gaziantep Ticaret Odası, Antep Fıstığı ve Kurumemiş Meclis Komitesi Başkanı Bilal Bilen, kayıt altına alınmama ve istatistiki veri eksikliği dolayısıyla da strateji oluşturamadığını belirtti. Ayrıca baklava fiyatlarında artıran Antep fıstığına sorumlu tutulmasını da eleştiren Bilen, "Baklavanın diğer kalenlerinden sadece Antep fıstığı, dolayısıyla bu eleştirilerin yerinde olmadığı ortadadır" dedi.

YILDIRM: "DESTEK; TOPRAK SAHİBİNE DEĞİL, ÜRETİCİYE VERİLMELİ"

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBI BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor.

Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak da paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsası

istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
İSTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr